

UNITÁRIUS

ÉRTESÍTŐ

BRASSAI SÁMUEL IFJUSÁGA

Az elmúlt napokban kedves levelet hozott a posta. A Brassai Sámuel unitárius ifjusági egyesület elnöksége közölte, hogy ebben az esztendőben üli meg az egyesület fennállásának tizenöt éves évfordulóját s ezért május 15-én, a virágfakadás gyönyörű hónapjának közepén szép ünnepségekben emlékezik meg a csonkahazai unitárius ifjuság küzdelmes tavaszáról, amely minden fagyasztó szél és zuzmára ellenére rügvet fakasztott, lombot hajtott. Most itt állanak a tizenöt év előtti ifjak a férfikor nyarán kezét fogva az új tavasszal, hogy együtt ünnepeljék a tizenöt évet és vele együtt annak az emlékét, akit például választottak, aki mellettük állt százesztendős öreg korával, fehér hajával, de időtől nem rágott törhetetlen lelki fiatalossággal: megünnepeljék serlegét magasra emelve azt a Brassai Sámuel, aki nemcsak nevét adta a magyar unitárius ifjuságnak, de szívét és lelkét is, roppant tudományát és megnyitott tárcáját, csak-hogy egy is el ne vesszen azok közül, akiket reábizott a magyar Gondviselés.

Nézegetem ezt a kedves levelet s az egyik sarkában két szép Brassai mondáson akad meg a szemem: „A lélekben mélyen, annak fenekén van a hitnek gyökere, mely sohasem szárad el...“ így szól az egyik, a másik pedig így: „életem s annak minden iparkodása honomé“.

Időtlen két szép mondás s szépségüket még az is növeli, hogy aki mondta, száz esztendős étellel valósággá tette e szent eszményeket. A valásnak és a nemzetnek egy szoros egységbe, egyetlen nemes ötvözetbe kapcsolása jellemzően magyar vonás. De ebben a magyar jellemvonásban határ-

talánul bővelkedett az az unitárius Brassai, aki a papi házból hozta a titkoknak rejtelmes szeretét és az erdélyi földből azt a lebirhatatlan magyar érzést, amely meghódít minden idegent, aki valaha is hosszabb ideig a magyar Ég alatt élt s a magyar virágok illatát szivta magába.

Most a tizenöt év[!] ünnepi fordulóján ez a hatalmas szellemóriás fölénk hajol és árnyékával ránknehezedik és kérdi tőlünk, hogy mi a késői nemzedék, hogyan tudunk az ő kettős szent eszménye mellett kitartani. Vajjon a mi istenhitünk van-e olyan erős, mint az övé, amely nem tudott egy napig meglenni anélkül, hogy a misztikus szent iratokat olvasta volna? Vajjon tudunk-e mi úgy hinni az unitárius világfelfogásunk diadalában, mint ő hitt akkor, amikor közel a kilencven évhez „a jövő vallása“ című felolvasását megírta? Vajjon képesek vagyunk e mi olyan önzetlenül dolgozni a magyarság feltámadásáért, mint amilyen önzetlen lelkesedéssel ő dolgozott honáért egy olyan korban, amely pedig sokkal több lehetőséget nyújtott az érvényesülésre és sokkal kevesebb önfeláldozást kívánt.

Valóban az ő nagy alakja, mint egykor Szent Lászlóé, egy jó fejjel kimagaslik a XIX. század legnagyobbjai közül is. Nem állítjuk azt, hogy szellemi fegyvertára felülmulhatatlan, azt sem, hogy zsenije megközelíthetelen, de azt igen, hogy önérdéknélküliségében, az igazságnak tekintetnélküli szolgálatában, félelmetes megközelíthetlenségében magasan áll a legsudárabb jegenyék fölött is. S ez az, ami ma imponál. Ez a kritika, s ez az önkritika. Nagyon megszoktuk a hajlongást s mintha elfelejtettük volna az örök Igazság előtt való mély

meghajiást. Nagyon becsüljük az emberi sikert és kevésre tartjuk az örök Elvek isteni fenségét. Fejetejére állított világban élünk s ilyenkor jó olyan embert szemlélnünk, aki a fejét az Égnek végtelen távlatai felé emelte s a földnek dúsan kamatozó, de alantjáró hitványságairól megfeledkezett.

Azért örömnep a Brassai ifjúságnak ünnepe, mert egy ilyen emberre szegzi tekintetünket. De igazán ünneppé csak akkor lesz az évforduló, ha ez az ifjúság valóban szívének bálványát alkotja meg Brassai hatalmas alakjából.

Brassai Sámuel ifjusága! Ez a lap, amely szintén tizenöt év óta küzd a csonka haza unitáriusságának felemeléséért, veletek együtt ünnepel s az ünnepély meleg, szeretettől átforrósított perceiben egyszersmind üzen. Azt üzeni, hogy Brassai kettős eszménye mellett rendületlenül tartsatok ki. Ne higgyétek, hogy jobb magyarok lesztek, ha az evangéliumot sutba vágjátok. Ne üljetek fel idegen téveszméknek, amikor a mi népünk keresztbordozó nép s egyetlen vigasztalásunk, hogy a kereszt a nemesség, a magasztosság, az igazságosság örök példája. Mindent elvehetnek tőlünk, csak azt nem, hogy magasabbrendű lelki életet éljünk, csak azt nem, hogy nemzeti erényeinket a legmagasabbra fokozzuk. Ezt nem vehetik el tőlünk még a zsarnokok sem, ezt nem taposhatják el a vascsizmák sem, ezt csak magunk vehetjük el, ha az evangélium fényességének bűvköréből kilépünk. Ezt ne akarjátok, ne akarjátok a nemzeti élet evangéliumi magasságából a csodaöszönök mélységeibe visszazuhanni. Ez nem unitárius, ez nem keresztény és nem magyar!

Igen barátaim! Brassai Sámuel ifju nemzedéke! Az evangélium lesz mindenkor a legfőbb biztosítéka annak, hogy a mi szép, nemes, igaz és becsületes „uri“ nép maradassunk. Mert ennek kell maradnunk. Ez a mi hivatásunk, ez a mi rendeltetésünk. Sokat busongunk jövőnk miatt, sokat gondolunk arra, hogy nem leszünk-e martaléka nagyobb erők nyomásának, de egy dolog mindig örömmel tölti el szívünket: ha azt látjuk, hogy „itt valahol, ott valahol esett-szép szomorú fejekkel négy-öt magyar összehajol“ és szívét láz emészti, hogy „iparkodásával“, hogy tehetné honját nagyobbá és nemesebbé! Brassainak iparkodása éljen bennetek önzetlenül és törhetetlenül, hogy egykoron majd úgy állhassatok a nemzet színe és az Örökkévaló birói széke előtt, hogy elmondhassátok tiszta lélekkel:

Szent Hazánk!
Mégfizettük mind, mivel csak
Tartozánk.

Ezek a gondolatok törtek fel lelkünkől, mikor leveleteket olvastuk s rá a válaszuk csak egy lehet: éljen, gyarapodjon és erősödjön vallásos és magyar érzésben, míg e hon áll s míg e honban magyar szív dobog Brassai Sámuel ifjusága, unitárius egyházunk öröksége és jövőnk remélt büszkesége!

Iván László.

Az ember és a tenger

Irta: CHARLES BAUDELAIRE

Szabad ember, mindég szeretni fogod hű Testvéredet, az óceánt. Önlelkedet Végtelen, mély hullámaiban keresed És szellemed örvénye ép oly keserű.

Szivesen merülsz el képmásod tükrében, Sima habját öelve merengsz és szíved Enyhülést talál bánatára s új hitet E véghetetlen, vad síkság zajos ködében.

Mindketten titkolódzók s homályosak vagytok: Ó ember, ki ismerné kebled legmélyét? Ki járta be a tenger kinccsel telt éjét? Oly irigyen őrzitek magányos titkotok!

És mégis, hosszú évszázadok óta éltek Örök harcban egymással a diadalért; Annyira szeretitek a halált s a vért, Örök küzdők, engesztelhetetlen testvérek!

Fordította: Rubin Péter.

MAI KÉRDÉSEK

Unitárius egységet!*

A hit világának kérdései állandó világkérdések a történelmi idők kezdete óta. A hit mibenléte, a vallásnak benső és külső világa, az egyház biztosításának, fejlesztésének és terjesztésének nehéz kérdései napirenden voltak mindenkoron. Voltak idők, amidőn más kérdés eltörpült, háttérbe szorult ezek mellett, ezek vezettek, irányítottak és uralkodtak mindenképpen felett; és voltak idők, amidőn más világkérdések háttérbe szorították őket, amikor a vallásos eszmék szunnyadoztak, türelmeskedtek és várakoztak, — de azért mindig megvoltak.

Minden hitfelfogás jellemző törekvése: a fejlesztés és terjesztés. Minden hit törekszik hitfelfogását szélesebb és mindig szélesebb mezőre

* Ez a cikk Erdélyből jött: egy unitárius vezetőembertől. Az erdélyi anya szól benne magyarországi fiaihoz és leányaihoz! (Szerk.)

kiterjeszteni és az emberiség lélekszámának minél nagyobb tömegét a saját hitbirodalmába bekebelezni. Nagy tömegben több erő, több képesség, több hatalom és több eszköz gyűl össze, amelyek inkább nyújtják a terjeszkedés lehetőségét, s így mindenkoron a kisebb tömegű egyházak szenvedték a támadást, a rövidülést, az elnyomást, sőt az üldözést is. Mindezek nyomása alatt csak a hitben erősek állottak hitfelfogásuk mellett, míg a hitben erőtlenebbek ellankadtak, leforgácsolódtak, elenyésztek, sőt eltűntek. Ha tehát egy kisebbségi hit a századok viharai, élet-halál harcai között is életben maradt, annak életét hitének igazsága, ereje mellett a hívő *tagjainak szilárd kitartása, egyetértése, egysége mentette meg.*

Unitárius hitünk a hitbeli fejlődés legfiatalabb hajtása. Alig négyszáz éves. E négyszáz évből is alig húsz—harminc év a termékeny szervezkedés időszaka. A többi idő az állandó küzdelem, szenvedés és támadás élet-halál harcának ideje volt. Az erős élő hitről visszapattantak a támadások súlyos pörölyütései, az erős, meggyőződéses hiveken megtörött az elsepréssel fenyegető áradat ereje. Megmaradtunk. Megmaradásunkat — az egyetlen Isten segedelmén kívül — csakis nemes elődeink erős hitének, együttérzésének, összetartásának és áldozatkészségének köszönhetjük.

Ma, midőn az egész világon átvonul a keresztény egyházak egyesítésének mozgalma, amidőn a szabadelvű hitfelfogás évenkénti kongresszusának vagyunk tanúi és részesei, bizonyos fájdalommal érzéssel azt kell megállapítanunk, hogy az együttérzésen, az egységen, amely a történelmi idők alatt az unitarizmusnak kimagasló jellegzetessége volt, — halvány repedések mutatkoznak. Nem veszélyesek, de a fejlődést, a fokozatos előhaladást mindenestre gátlók.

Hiszen igaz, hogy a magyar unitarizmusnak helyi határvonalai megváltoztak, különböző országhatárok által eldaraboltattak s így a közvetlen érintkezés és a kölcsönös behatás megnehezített; igaz, hogy a mindennapi létfenntartás nehéz gondja is halványítja a hitvilág fönségét, — de mindezeknek együttvéve sem volna szabad oly hatásúaknak lenniök, hogy a repedések észrevehetőek lehessenek. Mégis... és mégis úgy észleljük, hogy az *anyaegyházról elszakított részeken „az egységes unitárius szellem“ erőtlenedik.* Nem ragaszkodnak hagyományainkhoz, hanem a nagykorúvá vált gyermek újítási ingerével, a kipróbált régiiek indokolatlan félretételével *újszerű berendezkedésekkel törekszenek kísérletezni,* s aközben elfeledik,

hogy az aránylag csekély, szórványos erő nem elegendő és egyben nem is lehet kísérleti anyag.

Még feltűnőbb, hogy elhangzanak hangok, amelyek szerint az anyaegyház szelleme túlságos megterheltségként nehezedik rájuk. Járatniuk illik az anyaegyház folyóiratait, megszerezni és tanulmányozni illik annak kiadványait is. Az egységes unitárius szellem határozott eltérésére mutat az, hogy amidőn az anyaegyházban öröm és büszkeség, ha a Keresztény Magvető, az Unitárius Közlöny, a Kévekötés stb. megjelenhetik, amidőn ott nemcsak büszkélkednek azzal, hogy egy „János Zsigmond élet és jellemrajza“ vagy a „Kolozsvári unitárius kollégium történelme“ napvilágot láthat, hanem áldoznak is megjelenésükért, — akkor az elszakított részeken túlságos megterheltség azok megszerzésének évenkénti mintegy 5—600 lej kiadása. Ha ezzel szembeállítjuk azt az anyaegyházi felfogást, mely a fenti összegnek nem tíz, de ötven, sőt százszorosát is évente öntudatos, jóleső érzettel és nyugalommal hordja az unitárius hit oltárára, *lehetetlen fel nem sóhajtanunk a hagyományos, egységes unitárius szellem lazulásán, meglátható repedésein.*

Annak az öntudatnak, melyet őseinktől örököltünk, akiknek hátrahagyott írataiból hagyományait öntudatunkká erősítettük; annak az öntudatosságnak, mely az egységes unitárius szellemet kitermelte és ennek szilárdságával a mai nemzedéknek a márt megteremtette és mindazoknak, akik ezt az unitárius öntudatot a lelkükben hordozzák, nem kell példákat felmutatnunk, hogy miként válhatik kevesek ereje erősséggé és hogy milyen legyőzhetetlen erősség az egységes szellem, az egy célra munkáló egységes akarat!

Amidőn ennek az egységnek fogyatékosága miatt emelünk hangot, az nem panasz, nem vád, hanem csak öntudatosító, ébresztő szó akar lenni.

Az elszakított részek egyetlen sajtószervét az Unitárius Értesítőt az ugyanazon család tagjának, az ugyanazon törzs hajtásainak azonos érzelmeivel és törekvéseivel figyeljük. Annak szerkesztője minden elismerést megérdemlő gondot fordít unitárius vallásunk tisztaságának és értékelésének megvédésére. Átlátjuk azt is, hogy elterjedése területén is éppen elegendő teendő vár rá a javítandók és a kiépítendők feltárában és az ezekhez szükséges erők napról-napra való tömörítésében, s a megfelelő eszközök kitermelésében. De azért ne legyen pusztában elhangzó szó a hangunk, ha ezek mellett az *egységes unitárius szellem felébresztését és annak egységes*

munkánkba való beállítását is elsőrangú figyelembe ajánljuk.

Mert úgy érezzük, hogy ha az egészséges fejlődést egyedül biztosító egységes unitárius szellem feltámasztására nem törekszünk s hitünk igazságainak és egyházunk történelmi multjának és hivatásszerű jövőjének biztosítására minden reánk váró munkát egészben nem teljesítünk, akkor mulasztást követünk el, amelyért öntudatunkat felelősség terheli.

Dr. Feza.

ISTEN ELŐTT.

Hivő vagyok, avagy hitetlen?

Középiskolás ifjuságunkkal két félnapot töltöttem együtt a Koháry-utcai templomunkban. Egyik alkalommal az imádság értelméről, a másik napon pedig a mi unitárius hitünk értelméről beszélgettünk. Az ottani megnyilatkozások kész-tettek arra, hogy körkérdés formájában önvallo-másra hívjam föl a tanuló ifjuságunkat a fenti kérdéssel kapcsolatban. Megigérttem akkor, hogy a titkaikat nem árulom el és ezért nevek emle-getése helyett a következő idézeteknél csak osztályokra hivatkozom. Ezek az önvallomások nagyon kedves olvasmányok. Az ifjuság lelke mindig érdekes. A hittel kapcsolatos megnyilat-kozásaik napvilágot követelnek és kényszerítenek, hogy foglalkozzunk velük. Általában két csokorba köthetném a vallomásaikat. Az egyiket alkotják azok, akik egyszerű természetességgel azt vallják, hogy igenis ők hisznek Istenben. Nem is tudják, hogy miért? nem is kérdezik, hogy miért, csak hisznek! Engedelmes, nem lázadó, szeliden hívő kedves unitárus fiúk és lányok ők. A másik csoportba összegyűlt vallomások tele vannak aggodalommal és kétséggel. A forrongó élet, a rügyfakadó ifjuság hatalmas jajkiáltása sikolt a lelkükben. „Hiszek, mert kell, hogy higgyek. Hivő akarok lenni én is, de Istenem ez sokszor olyan nehéz, hogy összeroppanok alatta.“ Az itt közölt nyilatkozatok mind középiskolásoktól származnak.

„Én Istenem én úgy szeretnék Benned nagyon hinni, de Te oly nagy vagy és én oly kicsi, hogy elképzelni Téged nem tudlak. Világosítsd meg eszemet és szívemet, hogy nyugodt és boldog lehessenek.“ (I. oszt. tanuló.)

„Szeretnék igaz hívő lenni és ha gyarlóságomat le tudom küzdeni, mindennap fogok imád-kozni a hitért. Édes jó Istenem segíts meg, hogy megtarthassam mai napon tett fogadalmamat.“ (II. oszt. tanuló.)

„Az emberi lélek olyan, mint a virágzó rózsató. Nem elég neki, hogy az eső a leveleit bepermetezi, hanem kell, hogy a tövéről felszivott táplálék eljusson minden részébe. Így az embereknek sem elég, hogy a testüket táplálják s lelkük szenved a hit hiányát. A hitetlen lélek vonja maga után a testet is a pusztulásba. Istenem ajándékozd meg gyermekeidet a hittel, mert csak úgy lehet egy nagy egyházközség az unitáriusok összességéből, ha van mindenkinek hite.“ (III. oszt. tanuló.) Ez a kis harmadista leány olyan szegény szülők gyermeke, hogy joggal kiálthatott volna a pénzüntézetek felé, hogy emeljék fel az unitárius alapítványok kamatait, hogy jusson neki is valami s lám ő milyen másképp látja az unitárius jövőbiztosítását.

„Adj nekem olyan hitet Atyám, amelyet nem tud megdönteni az emberek okoskodása, vagy szivtelensége.“ (IV. oszt. tanuló.) Ez az egymon-datos imádság már száz évvel ezelőtt is jó lett volna nekünk. De legalább ma megtanulhatná minden unitárius testvérünk.

„A hitet mint egy legnagyobb kincset kell ellenőrizni, mert semmivel sem lehet pótolni.“ (IV. oszt. tan.) „Hiszek Istenben mély hittel és keresem Őt még tovább is, hogy minél tökélete-sebben lehessenek Vele együtt ezután. (Női iparisk.) „Ki tudná a földnek mozgását megállítani s a napnak ragyogását megszüntetni? Gondolataink, akármeddig terjednek, mindig csak Istenhez vezetnek.“ (Ipari szakisk.)

„Sokszor voltam bánatos s egy imádság, vagy zsoltár megvigasztalt.“ (V. oszt. tanuló.)

„Az igazi hitetlenség a közömbösség. Én bennem harcol a hit a hitetlenséggel. Ha valaki a hitetlen és eszménytelen ifjuságot szidja, főlényesen mosolygok, mert én nem tartozom közéje. De ha a hívő ifjusághoz beszél, valahogy szintén nem tudom magam odaszámítani. Sokszor próbálom a hitemet elképzelni. Legtöbbször abbahagyom. Sokszor szinte mosolyognom kell azon, hogy a kátéban Istent valósággal rubrikázzák. Elsőszámu tulajdonság: Végtelen. Második számu: Mindenható, stb. A vallással sajnos nem tudtam közel jutni Istenhez. Mások hitét már megoldottam, de a magamét még nem. Hit bennem az az érzés, amely mindig arra kényszerít, hogy eszméim és elveim legyenek. Hit bennem pedig főleg a lelki ismeret, amely úgy ébren van bennem, mint akármelyik hívőben.“ (VI. oszt. tanuló.) Ez az ifju testvérem vallomását azzal a kéréssel fejezi be, hogy én ne haragudjam reá. Ismerem ezt a forrongást. A jó Isten simogató keze nélkül ezekből

a hullámokból soha ki nem csendülhetne egyetlen szüszavú imádság sem.

„Az első kereskedelmi iskolai esztendő végén több tantárgyból gyengén álltam. Akkor megint kezdtem imádkozni. Tanultam minden erőmből, de nem sikerült semmi. Akkor igazán megtanultam imádkozni. Most ha valami nem sikerül, magamban keresem a hibát és rendszerint megtalálom. Hiszek az egy Istenben... és imádkozom hozzá... Kérem hogyha meghalok, engedje nekem is meglátnom a nagy titkot, az élő ember örök nagy kérdőjelét, Önmagát, akit mi Istennek nevezünk. Ez az én önvallomásom.“ (II. évf. keresk. tanuló.) Aki már így közeledik Istenhez mint te barátom, azt még a siron innen magához öleli az Isten.

„Miért mondanak az emberek olyan sok lehetetlen és rosszakaratu dolgot az unitáriusokra? Azért, mert alig van hívő, mind abban tetszeleg, hogy unitárius, de hogy mivel tartozik ennek a szónak és milyenné kellene lennie, arról fogalma sincs. Kevés helyen láttam annyi üres és lélek nélküli embert (ifjuság), mint az unitáriusok között. Miért van az, hogy az ifjúsági konferenciára eljön egy pár öreg ember, de a konferenciát befejező banketten bámulatosan megszaporodik a fiatalság. Nagy és tiszteletreméltó vallási buzgóság, mondhatom.“ (VIII. oszt. tanuló.) Hosszu sorban állíthatnám elő ifjúságunk önvallomásait. Ezek a töredékek azonban világosan rámutatnak unitárius életünk sikertelenségeinek titkaira. Az ifjúság lelkében a napsütéses magaslatok mellett mélységek is tátognak... Szeretem őket minden hiányukkal együtt, mert tudom, hogy az életük fésző virág. Kibontja szirmait, ha reásüt a nap. Csak vigyázzunk, *hogy az Isten napja süssön rá!*

Dávid Ferenc szelleme pedig megérdemelné, hogy egyházunk minden tagja feleljen a körkérdésre, de az ifjúság őszinteségével.

Pethő István.

A JÖVŐ UTJAIN.

Pestszentlőrincen

épül a gyülekezeti terem. Meredek egyenesen kapaszkodnak a kemény kőfalak a templom hátsó homlokzatához, hogy hajlékot adjanak a „székely hősök“ emléke mellett az ifjúságunknak és oda hívogassák öntudatos unitárius és magyar életre egyházközségünk minden tagját. Mire e sorok a nyomdagépeken keresztül futnak a gyülekezeti termünk is tető alá kerül. Ha nagyobb nehézségek

nem akadályozzák meg a munkát, Isten segítségével talán *junius 7-én befejezett templommal és mellette kész kulturházzal várjuk unitárius testvéreinket kis hazánk minden részéből a fölszentelési ünnepélyre.* Nehéz álom ez az építkezés. Mély gondbarázdákat szánt a homlokunkra, könnyeket gördít az arcunkon végig és elrabolja éjszakai nyugalmunkat is. Eddig csak megtudtunk lenni kisebb-nagyobb támogatások mellett a saját erőnk odaadásával, most azonban csak úgy biztosíthattuk az építkezés sikerét, hogy anyaegyházközségünk-től kölcsönt vettünk fel. Elkészültünk a teherviselésre. Az építkezés befejezése nem veszi le a vállunkról az áldozat keresztjét. Még utána tiz esztendeig hordozzuk azt, hogy Dávid Ferenc szellemének végvárat biztosítsunk itt a főváros tövében, ahol az élet nem gondtalan játék, hanem kemény harc a világszemléletek göröngyös mezején. Az utóbbi évtizedek történetében a mi kis egyházunk életében ez az építkezés volt a legmerészebb vállalkozás, a maga nemében talán egyedül áll. Annyi kétség és remegő félelem kísérte, hogy már azok miatt is megáldhatta a Gondviselő Isten. Kőműves Kelemenék módjára legdrágább kincsünket: a hitünket építettük bele a falakba. Ahol pedig a hit egyszer megfeszíti roppant erőit, ott megszületik az Isten hajléka, ha mindenki nem is segíti tengernyi kinjaiban. Az nem baj, hogy a nehéz munka befejezése után majd megmarad a teher, de legalább belemenekül a lélek az Isten hajlékába és a jövőt biztosító ifjúság házába s a teherviselés gondját imádságaiban és evangéliumi munkájában ajánlja Urának, Istenének. Hetven családból lehet tizenkét tanítvány. Templomunk és gyülekezeti termünk is lehet még unitárius pünkösdi ház. Sohasem kérdezzük, hogy kinek mennyi része van benne! E meglátását mi pestszentlőrinci unitáriusok rábizzuk az egy igaz Istenre és munkánkat figyelő távoli unitárius testvéreinkre!

Pethő István.

Felhívás a dunántuli unitárius hivekhez

Amint már e lap előző számaiban is közhirre tettük: egy korábbi püspöki rendelet a csonkaországi igazgató tanács legutóbbi intézkedésével teljesen életbe lépett.

A Dunántulon élő összes unitárius hivek egyetlen nagy szórványegyházzá szerveztetnek s az új egyházi közösség körlelkésze: Bartók Géza, akinek központi állomáshelye: Polgárdi. (Fejér vm.) Minden néven nevezendő egyházi funkciót egyedül az új körlelkész illetékes a Dunántulon elvégezni.

Tehát hiveink hozzá forduljanak minden lelki gondozásért.

Ugyancsak a püspöki rendelet és igazgatótanácsi határozat úgy intézkedik, hogy a dunántuli hivek minden néven nevezendő egyházi adót vagy a lelkészi szolgálatokért járó hozzájárulást kizárólagosan és egyenesen a dunántuli unitárius szórványegyház (Polgárdi) pénztárába tartoznak fizetni. Éppen ezért a Dunántulról senki se küldjön Budapestre egyházi adót, mert felesleges munkát és költséget okoz a budapesti egyházi pénztárnak. Ugyanis ez utóbbi tartozik minden dunántuli adópénzküldeményt postán Polgárdiba küldeni. Kétszeres munka és kétszeres költség!

Ugyancsak felhívjuk dunántuli szétszórt hiveink figyelmét, hogy minél előbb jelentkezzenek egy levelezőlapon a lelkésznél. E felhívás nem vonatkozik Adánd, Balatonendréd, Balatonfőkajár, Böhönye, Győr, Jut, Kaposvár, Pécs, Seregélyes, Sopron, Szombathely községekben élő hiveinkre, mivel nevük és címük az illetékes szórványgondokoknál nyilvántartásba van véve.

Segítsünk az új körlelkésznek nehéz és felelősségteljes munkájában s főleg a hivek felkutatásában!

Memento!

Minden év májusában megismétlődik ezen a címen írt cikkünk. Hála Istennek, évről-évre könnyebb szívvel írjuk meg. A sok tinta talán még sem hiában folyik el. Itt is, ott is pattannak a zárok, a bezárt szívek kinyílnak s a kopogtató gondolatok, érzések bebocsátást nyernek. Az unitárius lelkek lassan-lassan felébrednek hosszú álmukból s Isten segítségével új élet kezdődik egy új reggelen, amelyet az öntudatraébredés, a megerősödés, a kiteljesedés boldog napja fog követni.

A magyar kormány jelentése az ország 1934. évi közállapotáról a napokban jelent meg s ebből vesszük a következő adatokat az unitárius népese-
dési mozgalomról:

1934. évben a csonkaország területén 4 tiszta unitárius házasságot kötöttek (4 unit. völegény 4 unit. menyasszony). 61 unitárius völegény és 46 unitárius menyasszony 107 u. n. vegyes házasságot kötött más vallásu házastárssal. A 61 unitárius völegény elvett 32 katolikus, 21 református és 8 evangélikus menyasszonyt. A 46 unitárius menyasszony férjhez ment 31 katolikus, 9 református, 2 evangélikus és 4 izraelita völegényhez.

A 107 vegyes házasság megkötésekor 37 eset-

ben történt megállapodás a gyermekek egy vallásban való nevelésére vonatkozólag (reverzális). 11 esetben az unitárius vallásban neveltetnek az összes gyermekek, 26 esetben pedig valamely más vallásban. Ez a szám még mindig nagy, noha az unitárius egyház javára szóló reverzálisok száma is szépen emelkedett. De még mindig 7.5-del alul marad az összes reverzálisok felénél (18.5). Pedig nekünk nemcsak védekezni, hanem hódítani kell. Ez következik vallásunk korszerűségéből és a tiszta evangélium fenkölt erejéből!

A hódítás erejét tapasztaljuk az átlérések számánál. A baptisták után az unitáriusoknak van százalékosan mérve a legnagyobb hódító erejük az országban. A katolikusok harmadik helyen, az evangélikusok a negyedik helyen állnak. A többi felekezetek pedig mind vesztesek ezen a téren.

De ha az unitárius evangélium eszméit tekintjük s azoknak természetükben rejlő nagy vonzócerejét, akkor azt kell mondanunk, hogy a mi közösségünk, a mi egyházunk még mindig nagyon ügyetlen és félszeg, mert nem a második helyen, hanem messzi, előre ugorva a legeslegelső helyen kellene állanunk.

Éppen ezért az 1934. évi adatokból okulva törjünk előre merészen és bátran, köszörüljük ki a más felekezetek javára adott reverzálisok csorbáját s úton s útfélen hirdessük rendíthetetlen hittel az unitárius evangélium, a tiszta jézusi gondolat felsőbbrendű erejét és törhetetlen diadalát.

KÜLFÖLD.

Nemzetközi élet

Az idei nyár ismét élénk unitárius mozgalmak ideje lesz. A jövő évben ül össze a világ unitáriusainak nemzetközi konferenciája az angliai Oxfordban. Erre a konferenciára előkészületül rendezi meg az IARF (az unitárius világszövetség) a f. év július hó végén a hollandiai Arnhemben teológiai értekezletét. Az értekezlet tárgya: „A szabad kereszténység (unitarizmus) céljai és kilátásai”

Az összejövetelek július 28-án kezdőnek és augusztus 1-én fejeződnek be. Augusztus 2-án, vasárnap lesz a bezáró istentisztelet, amelyet Alfred Hall a világszövetség elnöke vezet, az ünnepi beszédet Hans Gut svájci lelkész mondja. A több napig tartó értekezleten a következő előadások hangzanak el: a) A szabad kereszténység a multban (Mc Lachlan és dr. W. Schubring előadók); b) A szabad kereszténység céljai a

jelenben (dr. H. Faber, az IARF titkára); c) A szabadságellenes mozgalmak a modern társadalmi elméletekben (dr. R. C. Dexter és dr. C. Mennicke); d) A szabad kereszténység szociális eszméi (dr. Noordhoff, IARF titkár); e) Egyház, társadalom, állam (dr. Bleeker IARF titkár és dr. F. Kovar); f) A modern teológia kilátásai (van Holk, IARF alelnök, Dan Huntington Fenn és A. Wautier d' Aygalliers párizsi lelkész); g) Egyházközségi élet és istentisztelet a mi gyülekezeteinkben (dr. H. Mulert); h) A szabad kereszténység vallási alapja (dr. Neander és dr. Varga Béla kolozsvári tanár).

Amint láthatjuk a tekintélyes névsorban erdélyi egyházunk is képviselve van még pedig annál a kérdésnél, amelynél fontosabb alig van egyházainkra. Ennek megoldásától függ egész világnézetünk s a világnézetten és nem holmi praktikus magatartáson épül fel az egész keresztény egyház.

A világszövetség teológiai értekezletét néhány nappal később egy ifjúsági (LIB) konferencia követi Amerikában. A New-Hampshire-i parthoz közel fekvő Shoals-szigeten lesz a világ unitárius ifjúságának találkozója augusztus 15—22-ig. Az ifjúsági konferenciának fő tárgya: „A vallási szabadság hivatása a tekintélyek újraébredésének korában.“

Sajnos mind a két konferencia látogatása oly sokba kerül, hogy azon mi magyarok legfeljebb egy képviselővel vehetünk részt. Ez időszereint Ferencz József misszió h. lelkész kért és kapott engedélyt az igazgató tanácstól egyházunk képviselőjére. Hogy erdélyi egyházunkból kik mennek ki az előadón kívül, az eddig még nincsen eldöntve.

KRÓNKA.

A János Zsigmond cserkész-csapat ünnepélye

Régen láttunk unitárius összejövetelen annyi érdeklődőt együtt, mint május 3-án az EFE nagytermében cserkészeink szokásos tavaszi csapat-ünnepélyén. No, de meg is érdemelték a figyelmet, amelyet közönségünk rájuk fordított. Szébbnél-szebb számok peregtek a színpadon s az apróságoktól a legidősebb fiukig mind megállták a helyüket, valóban jó munkát végeztek.

Bevezetőt Pethő István csapatparancsnok mondott, aki a mának szomorúságába az ifjúságot s főleg a cserkészifjúságot állította oda vigasztalásul. Tőlük fog kiindulni a szebb magyar jövő. Utána a csapat tábortűz mellett cserkész-dalokat, egy öreg cserkész pedig: Borbély István

szép erdélyi dalokat énekelt. A tábortűz után a függöny előtt Belováry István szavalta el Farkas Imre: „A magyar nóta“ c. költeményét ügyesen, szépen. A közönség sokat nevetett a „Róka örs“ mulatságos árnyképein, különösen a beteg cserkész jelenetén. Ugyancsak kedves dolog volt egy egyfelvonásos jelenetnek (szereplők: Várnagy Tibor, Berde Károly, Dés Andor, Dévavári Margit, Marosy András) a műsorba illesztése. Ebben az egyik öreg cserkész: Várnagy Tibor meglepően ügyesen szerepelt.

Az apródok száma végtelenül bájos volt. Az „egyenes görbe fakerék“ című játékot Csucsai László új rendezésében és elgondolásában mutatták be. A közönség „ujrat“ követelt. A kis Nyiredy Géza világos szép kiejtéssel és hangsúllyal és kipirult magyar lelkesedéssel szavalt. Lassu Endéről alig hittük el, hogy a nagy zongorának ura marad annyi közönség előtt. Meg is jutalmazták a kis apródot ujrával és nagy tapssal. Huszár József „Őszi szél“ című melodramát szavaltta Weress Ákos zongorakiséretével.

Ezután a cserkészügyességnek netovábbját mutatta be ótordai Weress Ákos cserkésztsízt. Zongorázott és ugyanakkor szájharmonikán is játszott egyszerre. A közönség megbámulta, tombolva tapsolta és háromszor megújraza. Megérdemelte. Utána Tilk József szájharmonikán szólót fujt.

A műsor vége a hazafias bús magyar érzésnek volt szentelve. A kuruc dalok legszebbjeit énekelt Berei Mária, fuvolán kísérte Nagy Sándor, zongorán Weress Ákos. A közönség megtapsolta, kihívta és szeretete és megbecsülése jeléül a legjobb szereplőnek kitűzött könyvvel jutalmazta.

Az ünnepélyt tábortűzi énekes jelenet zárta be, Borbély István ismét szólót énekelt. Pethő István parancsnok bucsuzott a közönségtől.

Az egyes számok közt szellemesen konferált és jóleső derűt, sőt nevetést szerzett ótordai Weress Ákos cserkésztsízt. Az ünnepély megszervezésében és előkészítésében is az oroszánrészt az övé. Máskor is kérünk ilyen szépet és ilyen jót. A nagyterem mindig biztosan tele lesz. Jó munkát!

(il)

Dávid Ferenc egyleti vándorgyűlés Pestszenterzsébeten.

A pestszenterzsébeti szórványgyülekezet egyháztársadalmi megmozdulásait eddig a szokásos karácsonyfaünnepélyek képezték, melyek a kis gyülekezet házi ünnepei voltak. Most első ízben kísérelte meg, hogy szélesebb kört érdeklődtető összejövetelt tartson s amíg a karácsonyfaünnepélyt az idősebbek készítették elő a fiatalok örvendeztetésére, ezt az ünnepeket a fiatalabbak szervezték meg, hogy az idősebbek is lelki épülést találhassanak benne. A műsor egybeállítását a Dávid Ferenc Egylet vállalta, melynek ez az estély volt a

második pestkörnyéki szeretetvendégséggel egybekapcsolt ünnepe. Az Erzsébet-utcai elemi iskola szives szeretettel átengedett tornatermében mintegy száz résztvevő gyült össze a szeretet megterített asztalai mellé, akik között pestszentlőrinci, kispesti, sashalmi, budafoki, budapesti és máv-telepi hiveink néhány buzgó képviselőjét is üdvözölhattük.

Az ünnepeket egyházi ének és bibliaolvasás vezette be, azután *Ferencz József* lelkész áhitatos imában emelte az egek Urához a Dávid Ferenc nyomdokában járó kicsiny sereget. Megnyitót *Kelen Béla* egyházközségi gondnok tartott, aki komoly és megfontolt szavaiban a krisztusi szeretet gyakorlását állította a hivek elé. *Pethő István* lelkész előadásában az evangéliumi gondolat szépségében az unitárius és magyar pusztuló értékekre figyelmeztetett s Isten drága, gyakran elguruló aranypénzeinek összegyűjtésére buzdította az egybegyülteket, akik mély figyelemmel hallgatták szép beszédét. A műsort szépen egészítették ki *Ihász Magda*, *Fekete Ida* és *Székely Anikó* szavalatai valamint *Berei Mária*, *Simonyi Györgyi*, *Márkos Jenő* és *Nagy Sándor* énekszámait, valamint utóbbinak szép harmoniumkísérete is. Bezárójában *Péterffy Gyula* ny. igazgató keresetlen szavakkal köszöntötte a szereplőket és figyelmeztette a közönséget unitárius hitéhez való törhetetlen ragaszkodásra.

Az ünnepély gondos előkészítői *Imreh Ilonka*, hitoktató-tanítónő vezetésével *Ihász Magda* és *Gizella* és *Fazakas Irén* voltak, lelkes segítő társaikkal egyetemben, akiknek nagy segítségére volt *Kiss Mózes* ny. igazgató, tb. presbiter tanácsa és közreműködése, akinek közvetítésével a pestszenterzsébeti Hitelszövetkezet 10 P. adományozott az estély céljaira. A szeretetvendégség asztala megterítéséhez: *Kiss Mózesné*, *Kiss Irén* és *Jolán*, *Likszai Dénesné*, *Fazakas Lajosné*, *Vadász Istvánné*, *Hervay Gyuláné*, *Ihász Józsefné*, *Domokos Lászlóné*, *Réti Jánosné*, *Gyarmathy Gergelyné*, *Imreh Ilonka* és *Ferencz József* járultak hozzá természetbeni adományaikkal. Az estélyen a teajegyek árából befolyt 48 P. A készletelési költségek leszámítása után a szórvány karácsonyi szegénygondozási céljaira maradt 20 P., a pestszentlőrinci unitárius templom javára pedig 25 P. adományoztak.

Ez az ünnepség a maga egyszerűségében, de belső lelki tartalmával szép és értékes munka volt — Istennek tetsző magyar unitárius szolgálat.

EGYRŐL-MÁSRÓL

Magyar ruha bemutató Füzesgyarmaton

Ma már csaknem országossá nőtte ki magát az a mozgalom, amely *Csernák Anna Réka* szobrász művésznővel az élén, a magyar ruha, a magyar nemzeti viselet népszerűsítésén fáradozik országszerte. Így történt, hogy *Józan Miklós* püspöki vikárius személyes ismeretsége révén sikerült megnyernünk a neves művésznőt, aki ennek a nemzetnevelő ügynek legnemesebb tisztelője, legönzletlenebb apostola, hogy Füzesgyarmaton is megismertesse velünk saját értékeinket, hogy megtanítson becsülni, megszeretni azokat. Szükségét éreztük ennek, mert ma már igen eleurópaiasodtunk, gyönyörű népviseletünket leráztuk magunkról s idegen rongyokkal cseréltük fel.

Csernák Anna Réka, aki egyébként jőnevű fővárosi szobrász és jeles majolika művész is, másfél évtized óta az ősi daliás időkből származó szép magyar férfi és női ruhák, valamint a jellegzetes magyar diszek összegyűjtésén fáradozik. Felkereste már úgyszólván az összes néprajzi és népviseleti lelőhelyeket s az ország értékes vidéki muzeumait. Kutatásai elvitték már Törökországba, sőt a távolabbi Keletre is, hogy nemzeti viseletünk ősi díszítő elemeit kutassa és ezeket a motívumokat felhasználva, a magyar népviseleten és diszmagyaron kívül a mindennapi élet modern ruházatára is alkalmazza.

Nemzeti viseletünkben — mondotta bevezetésében — külsőleg is megnyilvánul az öntudatos magyar lelkiség. Az idegen divatú öltözködéssel idegen lett körülöttünk a dal, a zene, a tánc, a szokások. A falusi magyar nép lelkéhez, környezetéhez nem illő idegen divat szerint öltözködik, s így a nemes izlésű viseletét, ősi dalát, táncát cserbenhagyó magyar lassanként lelket is cserél, nemzetközivé válik.

Könnyed élvezetes előadása nem pusztán minden igaz magyart érdeklő ismeretközlés. Gyakorlati célkitűzése az, hogy a magyar férfi és nő szeresse meg újra az elfelejtett szép és nemes nemzeti öltözetét, mert a mai kor egyszerűbb ruházatába is bele lehet vinni izlésesen és kiabáló hivalkodás nélkül a magyar jelleget. A gyönyörű színes képeken kívül tizenkét szebbnél-szebb ruhát mutatott be iskolánk növendékein és nagy leányokon, közöttük öt álomszerűen gyönyörű szép bál ruhát.

Csernák Anna Réka fáradhatatlan szorga-

Siessen előfizetni!

lommal, a magyar jövőben való mélységes hittel küzd a magyarság külsőleg is kívánatos megnyilatkozásaért, harcol a magyaros viselet népszerűsítéséért mindenütt és minden alkalommal...

És ahol magyaros ruha terveit vetített képekben, bájos kész ruháit élő alakokon, táncot lejtő gyermekeken, sudár növésű nagy leányokon bemutatja, ott életre kél a magyar viselet.

Darkó Béla.

BRASSAI IFJUSÁGA

Brassai emlékezete a magyar rádióban

A Brassai Sámuel Unitárius Ifjusági Egyesület rendezésében ünnepsünkkel kapcsolatban, megelőző napon a Magyar Rádió május hó 14-én, csütörtökön délután 6 óra 20 perckor Budapest I. hullámhosszon Gál Kelemen dr. Brassai emléket idéző előadását közvetíti, melynek bevezetéseképpen Szabó Elek dr. egyesületünk célkitűzéseit vázolja. A Rádió műsorában „Brassai emlékezete, tartja a Brassai Sámuel Unitárius Ifjusági Egyesület, beszél Szabó Elek dr. és Gál Kelemen dr.” címmel találjuk meg. Erre az alkalomra felhívjuk az érdeklődők szives figyelmét.

Az ifjusági egyesület jubileumi ünnepélye

A Brassai Sámuel Unitárius Ifjusági Egyesület fennállása tizenötödik évfordulója alkalmából f. évi május hó 15-én, pénteken délután 6 órakor, az Unitárius Misszió Ház templomában (IX. Rákos-u. 3. sz.) templomi ünnepélyt rendez, melyre az egyesület tagjait és barátait, a kolozsvári, székelykereszturi és tordai ősi unitárius kollégiumok volt növendékeit, valamint Brassai emlékének tisztelőit szeretettel meghívja az emlékbizottság. Ünnepségünk alkalmából az ünnepi beszédet Varga Béla dr., teológiai professzor, az erdélyi unitárius egyház püspökhelyettes-főjegyzője tartja. A műsor „Te benned biztunk eleitől fogva...” kezdetű egyházi énekkel kezdődik, amelyet ima követ. Megnyitó után orgonajáték, énekszám, szavalat, az unitárius egyház vegyes karának énekszáma, valamint a különböző társadalmi egyesületek, egyetemek, főváros, stb. üdvözlése következik. Az ifjuság részéről Ferencz József lelkész válaszol az üdvözlésekre, egyben bezárót mond. Az ünnepélyt a himnusz eléneklése fejezi be. Az ünnepély után ugyanaznap este Brassai serleg vacsora.

A Brassai-serlegvacsora

A Brassai Sámuel Unitárius Ifjusági Egyesület f. évi május hó 15-én, pénteken este fél 9 órakor a Pannónia szálló (VIII. Rákóczi-ut 5. sz.) télikertjében a templomi ünnepélyt követően Brassai serlegvacsorát rendez, mely alkalomból a serlegbeszédet Gál Kelemen dr., a kolozsvári unitárius kollégium tb. igazgatója, egyházköri és iskolai felügyelő gondnok mondja. A megjelent ünnepelő

közönséget József Miklós, a magyarországi unitárius egyház püspöki vikáriusa üdvözl. Bezárót mond Szabó Elek dr., egyesületünk ezidei elnöke. A vacsorán való jelenlétünkkel nemcsak Brassai emléke előtt hódolhatunk, de ott találkozni fogunk a régi vendiákokkal, akik ebben az évben ezt az alkalmat használják fel szokásos találkozójuk megtartására. A vacsorán résztvenni szándékozókat kérjük, hogy legkésőbb május hó 12-én délig jelentkezzenek a Koháry utcai egyházi pénztárnoknál, valamint egyesületünk elnökségénél akár levelezőlapon, akár telefonon (telefonsz.: 875-06). Hódoljunk hát mindnyájan Brassai emléke előtt s az ő szellemében tartsuk meg egyúttal idei vendiáktalálkozókat!

Művészt a Zeneművészeti Főiskolán

A Brassai Sámuel Unitárius Ifjusági Egyesület az idén is megrendezi május hó 30-án, szombaton este 6 órakor a Zeneművészeti Főiskola kamaratermében egyetemi, jubiláris, erdélyi művésztétét, amelynek jövedelme egyesületünk szegénysorsú tagjai segélyezését szolgálja. Az estén ismert nevű művészek lépnek fel, akiknek neve föltétlen biztosítékot jelent a sikerhez. Műsorunkba az unitárius dalárda is bekapcsolódik. Ezúton felkérjük az unitárius társadalym minden egyes tagját, hogy ezen megmozdulásunkon résztvenni, megjelenésükkel estünk sikerét emelni sziveskedjenek. Nagyon szeretnők, ha az unitárius társadalom ott lenne ezen estünkön annál is inkább, mivel a belédő-jegyek megváltása nem kötelező, csupán tetszés szerinti csekély támogatást kérünk, amelyet a legnagyobb köszönettel fogadunk a nemes cél érdekében.

H I R E K

Az unitárius család

Mayer Antal és Bartos Irén tiszta unitárius házasságot kötöttek Budapesten f. évi március 22-én.

Péter János és neje sz. Dimén Ida tiszta unitárius házasságuknak huszonötödik évfordulóját ünnepelték meg budapesti templomunkban április 12-én.

Rajk Imre és neje sz. Gesmai Klára tiszta unitárius házasságából kisleány született március 7-én, aki a keresztségben a Mária, Margit nevet kapta.

Dr. vitéz Szakó Gyula és neje Fánky Ilona unitárius házasságából kisleány született április 9-én, aki a keresztségben a Judit, Irén, Ilona nevet kapta.

Isten áldása legyen az unitárius családon és tegye gazdaggá az egy örök Isten a jézusi evangélium szellemében élő unitárius családok lelki életét!

A konfirmációi ünnepély május hó 21-én, áldozó csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz az Unitárius Misszió Ház templomában. A beszédet dr. Csiki Gábor lelkész mondja, aki ebben az esztendőben a növendékek oktatásával foglalkozott. Az Ur asztalához első ízben járult növendékekre József Miklós püspöki vikárius adja az egyház áldását.

A Dunatiszamenti Unitárius Egyházkör közgyűlése. Csonka hazánk egyetlen unitárius egyházköre június hó 11-én tartja rendes évi közgyűlését Füzesgyarmaton (Békés vm.) az unitárius templomban. A közgyűlést istentisztelet előzi meg, amelyen imádkozik *Józan Miklós* esperes-vikárius és az ígét hirdeti *Darkó Béla* helybeli lelkész. Részletes meghívó és tájékoztató lapunk hivatalos részében található!

A budapesti kebli tanács ülése. Június hó 2-án, kedden este fél 6 órakor tartja a budapesti egyházközség kebli tanácsa évnegyedi rendes ülését. Ezt megelőzően bizottsági ülések. Meghívó a hivatalos részben.

A Szentábrahámi pihenő telke már meg van véve — mint már megemlékeztünk — Nógrádverőce határában: Magyar Kútnál. Sőt már az építésről is beszéltünk. A vezetőség az igényeket le kellett, hogy szállítsa. Faépületet emelhetünk csak, azt is felig nyitva és még így is felemészti az eddig rendelkezésünkre álló özszeget, számításba véve a kívülről kapott segílyt is. Felszólítjuk összes egyesületeinket és hiveinket, hogy akik még nem adtak erre a nemes célra, adjanak, nehogy a mi nemtörődömségünkön dőljön dugába a nemes szándék. Most igazán nem lehet panasz: az egyház vezetősége, az állam, s kilátások szerint a székesfőváros is pártfogásába vette a nemes gondolatot s anyagiakkal támogatja az eszme megvalósulását, hogy felépülhessen a pihenő a konferenciás tábor munkahelyéül, az ifjuság és gyermekeink nyaralóhelyéül s vallásközönségünk találkozó helyéül szép, csendes, pormentes vidéken. Mutassuk meg, hogy jó unitáriusok vagyunk s ezért tartsunk össze. A régi időkben, mikor mindenki ellenünk volt, akkor is győzedelmeskedtünk, mert velünk volt az Isten; most se hagyjuk el egymást s ne hagyjuk el gyermekeinket s ifjainkat.

A gyermekistentiszteleti csoportok május hó 24-én kirándulnak a Zugligetbe együttesen. Találkozó a gyermekek részére reggel 8 óra előtt az egyes csoportok iskoláiban és onnan viszi őket a vezető villamoson a Zugligetbe. A tiz éven felüliek részére kedvezményes jegy (egy utazásra 16 f. oda és vissza 32 f.) áll rendelkezésre, tiz éven aluliak félárú jegyet váltanak. Élelmet egész napra hozzon mindenki magával. Szülőket és nagyobb testvéreket és rokonokat is szívesen látunk.

Rádiós istentisztelet lesz május 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Koháry-utcai templomunkból. Prédikál *Józan Miklós* püspöki vikárius. Vidéki hiveink használják fel az alkalmat s vegyenek részt ebben a ritka találkozásban.

Változás a május 17-re kitűzött ifjusági istentisztelet rendjén. A május 17-re kitűzött iflusági istentisztelet rendje akként módosul, hogy a tanulók nem fél 10 órára jönnek külön a templomba, hanem a rendes 11 óras istentiszteleten vesznek részt, amely ez alkalommal rádiós lesz.

Tanévet bezáró istentisztelet június 1-én pünkösöd hétfőn délután 4 órakor lesz a Koháry-utcai templomban. Ifjuságunkon kívül a szülőket is szívesen látjuk.

Az aranyosrákosi Székely Sándor Egyházi Vegyeskar husvétkor mindkét templomunkban bemutatkozott Rédiger—Iszlai kántátéjával. A Hozsánna eléneklése jó hatást váltott ki a hivekből, valamint a nagypénteki passió éneklése is. Az énekkar tagjainak száma lassan gyarapszik s a résztvevők egyre nagyobb kedvvel vesznek részt a próbákon. Jelenleg az egyházi énekek mellett erdélyi székely és magyar népdalokat is tanulnak. Pünkösöd ünnepén a vegyeskar templomainkban előadja „Szent vagy Isten, szent vagy” kezdetű régi magyar egyházi énekünket, melynek szövegét névadója, Aranyosrákosi Székely Sándor egykori dalköltő püspökünk szerezte. Ugyancsak Pünkösöd első napján, május hó 31-én este vegyeskarunk egy műsoros dalestet rendez, az Unitárius Misszió Ház gyülekezeti termében, melyen bemutatja most megtanult székely dalait s mely egyben az énekkar ezidei tavaszi munkaidejének záró összejövedele is lesz. A műsort családias táncmulatság fogja követni. Mindkettőre már erről a helyről is szívesen hívjuk és várjuk hiveinket. A néhány fillérnyi műsormegváltás, az énekkar költségei fedezésére fog szolgálni. Akik törekvéseiket támogatják, templomi éneklésünk ügyét viszik előbbre.

Adomány. Urvacsorai kenyeret és bort a husvétünnepéken a Misszió Ház templomában Tamási Lajosné, Széplaki Anna és Nagy János, Sashalmon, Dancs Zoltánné, Pestszenterzsébeten Szabó Imréné adományoztak.

Protestantizmus és unitarizmus címen lapunk szerkesztőjének téli konferencia-előadása nyomtatásban is megjelent. Kapható 20 fillérért lapunk kiadóhivatalában; postán küldve 24 fillér.

Vidék.

Józan Miklós vikárius felszólalása egy őskeresztény templomrom érdekében. Április 27-én tartotta Fejér vármegye törvényhatósága tavaszi rendes közgyűlését. A napirend előtt *Józan Miklós* püspöki vikárius szóvátette azt, hogy a vármegye területén fekvő Tác községben az elmúlt év folyamán kiásott ősi keresztény templom romjai sürgős védelemre szorulnak az időjárás viszontagságaival szemben és sürgette a vármegye közbejépését a nagyértékű műemlék megmentésére. *Havranek József* alispán feleletében hangsúlyozta, hogy a vármegye több ízben eljárta a műemlékek országos bizottságánál és remény van arra, hogy nyáron megtörténik a romok helyreállítása. A közgyűlés a felszólalás után a napirendet tárgyalta le.

Csepelen és Budafokon husvét előtt tartott urvacsoraosztással egybekapcsolt istentiszteleteken Ferencz József lelkész szolgált, s mindkét helyen a hivek szép számmal gyűltek egybe *Molnár János* és *Mózes István* szórványgondnokok lelkes pásztorolása mellett. A budafokiak a begyűlt perselypénzt most már másodizben a misszióházi diákvacsora akció javára fordították 840 P. értékben.

Erdély.

Hírek Kolozsvárról. A nőszövetség napközi otthont nyitott, amelyben 27 gyermek gondját vette fel Jézus nevében. — Az egyházközség

közgyűlést tartott, amelyen *Pálffy* László vezérigazgatót választották meg egyházközségi vezető gondnoknak és *Geréb* Ádámot gazdagondnoknak. — Elhatározta a közgyűlés azt is, hogy az Irisztelepen építik meg a második unitárius templomot.

A rög alatt cimen jelenik meg *Balázs* Ferenc mészáros unitárius lelkész könyve a legrövidebb időn belül. A könyv öt év küzdelmes tapasztalatairól számol be, arról, hogy hogyan akar egy világlátott fiatal lelkész a falu élére állni, az eldugott és elmaradott vidéki helyből korszerű, modern közösséget alkotni. A könyvről már egyik fővárosi napilap husvétii száma is hozott mutatványul egy fejezetet, amelyből megállapítható, hogy a jónevű szerző új könyve regényszerűen érdekes, izgalmas, sőt lenyűgöző. A könyv bolti ára 120 lej lesz (kb. 4.— pengő.)

A brassói templom felavatása. Az ujonnan épült brassói unitárius templomot *dr. Boros* György püspök május 17-én szenteli fel nagy ünnepélyességgel.

Uj esperesek. A székelyudvarhelyi kör lemondott esperese helyébe *Bálint* Ödön karácsonfalvi lelkészt választotta meg. A háromszéki körben pedig *Kovács* Lajos brassói lelkész tölti be a lemondás folytán megüresedett esperesi hivatalt.

Lelkeszi kinevezések. *Dr. Boros* György püspök a csegezi egyházközség által megválasztott *Komjáthszegi* Géza (eddig bihari) lelkészt Csegezbe kinevezte. Biharba viszont *Gálna* Sándor lelkészjelölt ment s március 29-én foglalta el állomáshelyét.

Nevelőszülőt keresünk egy kétesztendő egészséges unitárius gyermekmenhelyi fiucska részére *pestkörnyéken*, aki hajlandó a szokásos menhelyi díj ellenében a gyermeket eltartani és felnevelni. Jelentkezéseket a lelkészi hivatalba kérünk.

Bejárónőnek ajánlkozik unitárius vallású férjes asszony, aki a szobalányi teendőkből is jártas. Címe: Kolozsi Károlyné, VII., Dob-utca 10. fsz. 11. ajtó. Otthon van délután 5—6-ig.

HIVATALOS RÉSZ

Szám: 142—1936.

Meghívó.

A budapesti unitárius egyházközség *Kebli Tanácsa* 1936. június 2-án (kedd) d. u. fél 6 órakor a tanácsteremben

évnegyedi rendes ülést

tart, melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1936. V. 15.

Dr. Kozma Jenő s. k.
gondnok.

Józan Miklós s. s.
lelkész-elnök.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldetnek. 3. Elnökileg elintézett és folyó ügyek. 4. Eskütétel. 5. Dunapataji leányegyházközség megalakulása. 6. Pestszentlőrinci templomszentelés. 7. Nógrádverőcei üdülő tervezete. 8. Nevelésügyi bizottság jelentése. 9. Gazdasági bizottság jelentés. 10. Jelentés

a konfirmációról. 11. Időközben érkező ügyek. 12. Indítványok (írásban előre).

NB! Nevelésügyi bizottság: 1936. V. 25. (hétfő)

Gazdasági bizottság: 1936. V. 27. (szerda)
d. u. fél 6 órakor.

Külön meghívót nem küldünk. A dátumot jegyezzük fel a házi naptárban

Szám: 111—1936.

Meghívó.

A *duna—tiszamenti Unitárius Egyházkör* 1936. június 11-én (csütörtök) d. e. 9 órakor Füzesgyarmaton (Békés-m.) az unitárius templomban tartja **évi rendes közgyűlését**, melyre a belső embereket, az eklézsiák küldöttjeit és egyházitanácsos fiait szeretettel meghívjuk. Budapest, 1936. május 15.

vitéz dr. Kozma György s. k. *Józan* Miklós s. k.
köri felügyelő-gondnok. esperes p. v.

Tárgysorozat: 1. *Istentisztelet:* imát mond *Józan* Miklós; prédikál *Darkó* Béla; énekvezér: *Boros* Áron. 2. Elnöki megnyitó. 3. Közügyigazgató imája. 4. Jegyzőkönyv olvasás, 5. Megbízólevelek. 6. Megalakulás. 7. Felsőbb rendeletek. 8. Esperesi jelentés. 9. Tanügyi jelentés. 10. Államsegély kiosztása. 11. Számadások: a) Közalap, b) Nyugdíjalap. 12. Uj egyházi alkotmánytervezet bejelentése. 13. *Baldácsy* Prot. Alapítvány osztaléka. 14. Diaspora. 15. Időközben érkező ügyek. 26. Indítványok (írásban előre). 17. Jövő közgyűlés helye és ideje.

NB! Meghívott vendégek szállásáról az Unitárius Lelkeszi Hivatal (Füzesgyarmat, Békés megye) gondoskodik. *Közebed az iskolában pontban déli 12 órakor.* Résztvenni szándékozók jelentkezzenek adott címen f. évi június 8-ig.

Érkezés Püspökladány és Szeghalom felől a nyári menetrend szerint.

Lelkeszi nyugdíjalapra f. évi március folyamán adakoztak a következő buzgó atyánkfiai: *Klein* Géza 10.— P., *dr. Bognár* Dénes 5.— P., *Balla* István 4.— P., *Szabó* Sámuel, *Gödöllő* 3.— P., *Jukl* Károlyné, *Szinte* Ferenc, *Rákoshegy*, *Székely* Ferenc, *Csucsy* Anna, *Gmehling* Róbert és id. *Deák* Farkas, *Kelenvölgy* 2—2 P., *Nagy* Pál, *Győr*, id. *Rédiger* Béla, *Budatétény* és *László* Domokos 1—1 P. Fogadják a nemesszívű adakozók egyházunk hálás köszönetét. Hívunk megnyugtatóra közlöm egyúttal, hogy az 1935. december 31-én lezárt számadás adatai szerint a Lelkeszi Nyugdíjalap vagyona: készpénzben 14.181 P, kölcsönkötvényekben pedig 30.000 P. Ezek után a kamatok rendesen befolytak. A kitűzött céltól még ugyan messze vagyunk, de ha erősen akarjuk és a jó Isten is megsegít föltett szándékunkban, akkor *tíz év alatt* együtt lesz a 100.000 P, ami számításunk szerint megfelel a mi csonkaországi igényeinknek. Adjon mindenki a szent célra, ha keveset is, de adjon évről-évre jó szívet és együttes akarattal.

Hitrokoni szíves üdvözlettel
Budapest, 1936. ápr. 2.

Józan Miklós
püsp. vikárius,
az Alap kezelője.

Az Unitárius Bál alkalmával a védnőkök által befizetett védnöki díjak és egyéb felülfizetések jegyzékét közlés céljából a Brassai Sámuel egyesület titkársága lapunkhoz még március elején eljuttatta azzal az ismételt kéréssel, hogy azt közöljük le. Lapunk túlszűfolttsága miatt — sajnos — erre nem vállalkozhatunk, de a jegyek kiadóhivatalunkban, az egyházközség pénztársánál Zsigmond Lőrincnél bármikor megtekinthető.

Ugyanekkor arra kért a Brassai egyesület elnöksége, hogy a védnőköknek és a báli felülfizetőknek a leghálásabb köszönetüket tolmácsoljuk azért az anyagi támogatásért, amely szép sikert hozott ennek a nagyszabású unitárius társadalmi vállalkozásnak.

Ha egy kissé elkésve is, most készségesen teszünk eleget ifjúságunk kérésének abban a reményben, hogy a szívből jövő igaz köszönetük csak hozzájárul ahhoz, hogy ifjúságunkat szeressük, bennük a jövődőt lássuk s ezért őket minden erőnkkel továbbra is támogassuk.

Szentábrahádi pihenőre adakoztak: Ürmössy Kálmán (VIII—IX részlet) 6 P, Ujvári László (IV—V óra) 4 P, G. Z., Imreh Józsefné, Biró Endre (IV—IX óra) 3—3 P, Szép Margit (1934 VIII—1935 IV) 2 P, 90 f. Csucsi Anna, Rédigér Ödön, dr. Máhler Sándor 2—2 P, dr. Cseh Mihályné 1 P, Izsó Livia (IX óra) 50 f, képes levelezőlap

Női és férfialap nagy választékban — modellek után alakítást olcsón vállalok **PÉTER JÁNOS**

VIII., Baross-utca 82. sz.

Unitárius hittestvéreim támogatását kérem!

1 drb. 10 f.-es 10 f, 36 drb. 8 f.-es 2 P 88 f, Ferencz József Emlékezés nagyapámról 1 drb. 20 f, kiegészítéssel 42 f. összesen 33 P, hozzáadva a márciusban közölt 1215 P együtt 1248 P.

Istentiszteleti sorrend 1936. június hónapban.

H o l	Melyik-napon	Mely-órában	Szolgálatot végzi
A., Templomokban:			
V., Koháry-u. 4.	1. 21. 28.	d. e. 11	Józan Miklós
	7. 14.	" "	Barabás István
IX., Rákos-u. 3. (Misszióház)	1. 7. 28.	d. e. 10	Ferencz József
" "	14. 21.	" "	dr. Csiki Gábor
B., körzetekben:			
X., M. Á. V.-telep Prot. imaház	7.	d. u. 4.	Ferencz József
" "	21.	" "	dr. Csiki Gábor
C., Pestkörnyéken:			
Psztlőrinc—Áll. telep Unitárius templom	1. 7. 11.	d. e. 11	Pethő István
" "	21. 28.	" "	Pethő István
D., Vidéken:			
Debrecen—Hatvan-u. 24. Unitárius Imaház	1.	d. e. 10	dr. Csiki Gábor
Dunapataj	1.	" "	Barabás István
Füzesgyarmat-Köri közgyűlés, unit. templom	11.	d. e. 9	Józan Miklós Darkó Béla

NB! Aláhuzott dátumokon: *Urvacsoraosztás.* — Julius—augusztus—szeptember hónapokra külön sorrendet nem adunk ki, de az A., B., C. alatt jelzett helyeken a nyár folyamán is mindig lesz rendes istentisztelet. — *Egyházi adó fizetését* csak azért szorgalmazzuk, hogy ne kelljen *végző esetben* a hatósági behajtáshoz folyamodnunk. Pénzbeszedő a pesti oldalon: Lux Ernő, a budai oldalon: Varga Jenő. Pénztáros: Zsigmond Lőrinc, aki vasárnaponként templomozás előtt és után a hivek rendelkezésére áll, ugyancsak hétköznapokon délelőtt 9—1 és délután 4—7. Az adókiadó-bizottság az idén is már mindenkit értesített az esedékes és hátralékos adókról. Kérjük kedves hiveinket, hogy siessenek általános egyházi szükségseink fedezésére, mert az Egyház — *mindnyájunké.*

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő és kiadó Dr. Iván László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 174-24.

Előfizetési díj a negyedévenként megjelenő „Mai Füzetek” c. melléklettel együtt egy évre 4— pengő, amely beküldhető a 30.400 számú postatakarékpénztári folyószámlára — (csekk-tulajdonos: Unitárius Egyházközség, Budapest).

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség.
A „Hivatalos rész” c. rovat a Magyarországi Unitárius Egyház bármelyik szerve által beküldött hivatalos közleményt tartalmazza

XV. évf. 5. sz.

Budapest, 1936. május hó

Utánaküldés kizárva!

Uj cím: